

**КОМУНАЛЬНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ХАРКІВСЬКА АКАДЕМІЯ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ»**

СХВАЛЕНО

Протокол Вченої ради КВНЗ
«Харківська академія неперервної
освіти»

№ 6 від 29.12.2025

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ КВНЗ «Харківська
академія неперервної освіти»

№ 109 від 29.12.2025

ПРОГРАМА

продовженої навчально-методичної форми
підвищення кваліфікації
директорів та фахівців інклюзивно-ресурсних центрів

ІНКЛЮЗИВНИЙ МАЙДАНЧИК

**«ЕФЕКТИВНА КОМУНІКАЦІЯ МІЖ ІРЦ
ТА ЗАКЛАДАМИ ОСВІТИ»**

Актуальність. У сучасних умовах розвитку інклюзивної освіти інклюзивно-ресурсні центри виконують провідну роль у забезпеченні рівного доступу до якісної освіти для дітей з особливими освітніми потребами (ООП). Саме ІРЦ здійснюють комплексну оцінку розвитку дитини, визначають рівень підтримки, надають методичні рекомендації закладам освіти та батькам, координують психолого-педагогічний супровід. Ефективність цієї діяльності безпосередньо залежить від налагодженої, системної та прозорої комунікації між ІРЦ та закладами дошкільної і загальної середньої освіти.

Разом із тим, практика засвідчує наявність низки труднощів, що ускладнюють таку взаємодію. Серед найпоширеніших проблем виокремлюють:

- недостатнє розуміння ролей і повноважень ІРЦ серед працівників закладів освіти, що призводить до непорозумінь у процесі супроводу дитини;
- ускладнення у своєчасному та повному обміні інформацією, включно з документацією, результатами комплексної оцінки, рекомендаціями фахівців;
- відмінності у трактуванні рівнів підтримки та змісті індивідуальних програм розвитку, що потребує додаткових роз'яснень та узгодження;
- труднощі у формуванні ефективної команди психолого-педагогічного супроводу, особливо в умовах кадрового дефіциту або недостатньої підготовки педагогів;
- складнощі у роботі з батьками, які можуть мати різні очікування, рівень обізнаності або емоційну готовність до участі в освітньому процесі;
- неоднорідність підходів до ведення документації, що ускладнює міжвідомчу співпрацю та прозорість процесів.

Суттєвий вплив на діяльність інклюзивно-ресурсних центрів і закладів освіти справляють виклики, зумовлені умовами воєнного часу, такі як:

- збільшення кількості дітей в окремих громадах внаслідок внутрішнього переміщення сімей як наслідок зростання кількості звернень до ІРЦ;
- перехід освітньої діяльності в дистанційний формат;
- збільшення кількості дітей, які потребують психологічної підтримки;
- необхідність гнучких, адаптивних каналів комунікації.

У таких умовах особливого значення набувають окреслені навички: використання цифрових інструментів для координації роботи та взаємодії з закладами освіти; здатність фахівців організовувати медіацію та конструктивний діалог; уміння попереджувати професійні конфлікти, знижувати напругу та забезпечувати партнерські стосунки.

Тому професійний розвиток директорів і фахівців ІРЦ у напрямку побудови ефективної міжінституційної комунікації, розвитку навичок взаємодії, а також формування психологічної стійкості є ключовою умовою успішного впровадження інклюзивної освіти та забезпечення якості освітніх послуг для дітей з ООП.

Відповідно до стратегічних напрямів розвитку інклюзивного навчання та потреб практики роботи ІРЦ розроблено програму інклюзивного майданчику «Ефективна комунікація між ІРЦ та закладами освіти». Вибір теми у 2026 році обумовлено основними нормативними актами щодо інклюзивної освіти дітей з ООП і підтверджено опитуваннями та індивідуальними зверненнями фахівців ІРЦ щодо організації освітнього процесу для дітей з особливими освітніми потребами.

Освітню програму інклюзивного майданчику «Ефективна комунікація між ІРЦ та закладами освіти» розроблено на основі типової освітньої програми підвищення кваліфікації педагогічних працівників ІРЦ / уклад.: Н.А. Ярмола, Л.В. Коваль-Бардаш. Київ: Інститут спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України. 2022.

Програма інклюзивного майданчику містить методичну складову (9 год. – 0,3 кредиту ЄКТС) та тематичний спецкурс-тренінг (6 год. – 0,2 кредиту ЄКТС). Загальна кількість годин підвищення кваліфікації директорів та фахівців (консультантів) ІРЦ становить 15 годин (0,5 кредитів ЄКТС).

Мета: підвищення професійних компетентностей директорів та фахівців ІРЦ щодо організації ефективної взаємодії, комунікації та партнерства з закладами освіти для забезпечення якісного супроводу дітей з особливими освітніми потребами.

Завдання:

- ознайомити з сучасними моделями комунікації між ІРЦ та закладами освіти;
- удосконалити навички командної взаємодії та партнерства з педагогами, адміністрацією закладу освіти та батьками;
- розглянути особливості комунікації під час проведення комплексної оцінки та визначення рівня підтримки;
- навчити стратегіям конструктивного діалогу у конфліктних або кризових ситуаціях;
- сформувані вміння використовувати цифрові сервіси та онлайн-інструменти для комунікації;
- сприяти розвитку навичок емоційної компетентності та збереження психічного здоров'я фахівців.

За **результатами** навчання учасники розвинути такі професійні компетентності:

- компетентність педагогічного партнерства (здатність працювати в команді із залученими фахівцями, асистентами вчителя для надання додаткової підтримки особам з особливими освітніми потребами);
- інклюзивну компетентність (здатність створювати умови, що забезпечують функціонування інклюзивного освітнього середовища)
- емоційно-етичну компетентність (здатність усвідомлювати особисті відчуття, почуття та емоції, потреби, керувати власними емоційними станами).

Термін роботи: 2026/2027 н. рік.

Періодичність: 3 засідання + тематичний спецкурс-тренінг.

Форма роботи: науково-методичні та науково-практичні вебсемінари, спецкурс-тренінг.

Цільова аудиторія: директори та фахівці (консультанти) інклюзивно-ресурсних центрів.

Формат проведення: дистанційний (на платформі Zoom).

**План роботи
інклюзивного майданчику «Ефективна комунікація між ІРЦ та закладами освіти»**

№ з/п	Тематика	Форма проведення	Кількість годин	Термін	Відповіда льні
1.	«Комунікація ІРЦ та закладів освіти: ролі, функції, алгоритми взаємодії»	Науково-методичний вебсемінар	3	Жовтень	Чотій Т.О.
2.	«Взаємодія з командою психолого-педагогічного супроводу: ефективні моделі, труднощі, шляхи узгодження рішень»	Науково-практичний вебсемінар	3	Листопад	Чотій Т.О.
3.	«Ресурс стійкість відновлення: психоемоційна підтримка під час війни»	Тематичний спецкурс-тренінг	6	Січень	Замазій Ю.О.
4.	«Моніторинг освітніх труднощів та рівня підтримки: співпраця ІРЦ і закладів освіти»	Науково-практичний вебсемінар	3	Лютий	Чотій Т.О.

Алла ОСТАПЕНКО
Людмила ЛУЗАН
Інна МАЛАКЕЙ

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Конвенції ООН про права дитини
2. Конвенція про права осіб з інвалідністю
3. Закон України від 21.03.1991 № 875-XII (зі змінами) «Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні»
4. Закон України від 06.09.2012 № 5207-VI (зі змінами) «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні»
5. Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII (зі змінами) «Про освіту»
6. Закон України від 06.09.2018 № 2541-VIII «Про внесення змін до деяких законів України щодо доступу осіб з особливими освітніми потребами до освітніх послуг»
7. Закон України від 16.01.2020 № 463-IX (зі змінами) «Про повну загальну середню освіту»
8. Постанова КМУ від 21.08.2013 № 607 «Про затвердження Державного стандарту початкової загальної освіти для дітей з особливими освітніми потребами»
9. Постанова Кабінету Міністрів України від 14.02.2017 № 88 (зі змінами) «Про затвердження Порядку та умов надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами»
10. Постанова КМУ від 15.09.2021 № 957 (зі змінами) «Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти»
11. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 07.06.2024 р. № 527-р «Про схвалення Національної стратегії розвитку інклюзивного навчання на період до 2029 року та затвердження операційного плану заходів з її реалізації на 2024-2026 роки»
12. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 25 березня 2025 р. № 374-р «Про затвердження плану заходів на 2025-2026 роки з реалізації Національної стратегії із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року»
13. Наказ МОН України від 08.06.2018 № 609 «Про затвердження Примірного положення про команду психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами в закладі загальної середньої та дошкільної освіти»
14. Наказ МОН України від 06.09.2018 № 977 «Деякі питання комплексної оцінки розвитку дітей з особливими освітніми потребами»
15. Наказ МОН України від 29.05.2025 № 787 «Про внесення змін до Примірного положення про команду психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами в закладі загальної середньої та дошкільної освіти»
16. Лист МОН України від 29.12.2021 №1/23101-21 «Про методичні рекомендації для фахівців інклюзивно-ресурсних центрів та педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти щодо встановлення категорій (типів) особливих освітніх потреб (труднощів) та визначення рівня підтримки в освітньому процесі»
17. Лист МОН України від 29.03.2022 №1/3737-22 «Про забезпечення психологічного супроводу учасників освітнього процесу в умовах воєнного стану в Україні»
18. Лист МОН України від 08.06.2022 №4/1196-22 «Про методичні рекомендації щодо визначення освітніх труднощів та рівнів підтримки у дітей раннього та дошкільного віку»
19. Лист МОН України від 15.06.2022 № 1/6435-22 «Щодо забезпечення освіти осіб з особливими освітніми потребами»
20. Лист МОН України від 04.09.2024 № 6/688-24 «Про методичні рекомендації» (безбар'єрність освітніх послуг)
21. Лист МОН України від 18.08.2025 № 1/17201-25 «Щодо організації дошкільної освіти дітей з особливими освітніми потребами»

22. Лист МОН України від 26.08.2025 № 1/17666-25 «Про організацію освітнього процесу осіб з особливими освітніми потребами в закладах загальної середньої освіти у 2025/2026 навчальному році»
23. Лист МОН України від 08.09.2025 № 1/18593-25 «Щодо організації дошкільної освіти дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивних групах»
24. Лист МОН України від 01.10.2025 № 1/20608-25 «Про забезпечення підтримки дітей, які мають труднощі в освітньому процесі, пов'язані з можливими розладами психіки та поведінки»
25. Методичні рекомендації Українського інституту розвитку освіти щодо організації психолого-педагогічної та корекційно-розвивальної роботи зі здобувачами освіти з інтелектуальними труднощами в умовах інклюзивного навчання